

Jaarverslag Leerplicht 2020-2021

RIDDERKERK

INHOUDSOPGAVE

pagina

Voorwoord

Inleiding 4

Leerplicht wat is dat? 5

Corona en leerplicht 6

Samenwerkingspartners 7

Werkwijze rondom schoolverzuim 9

De cijfers 10

Conclusie 17

VOORWOORD

Beste lezer,

Voor u ligt het jaarverslag van schooljaar 2020-2021 namens het team Leerplicht. Dit jaarverslag is met veel aandacht en zorg samengesteld om u goed te informeren.

Zoals ook bij 'Corona en Leerplicht' is te lezen, was het tweede 'corona-schooljaar 2020-2021' allesbehalve overzichtelijk. Niet alleen voor de leerlingen, ouders en scholen, maar ook voor de leerplichtambtenaren en de netwerkpartners in het onderwijs en de zorg. Met de dag of maand konden de corona-besmettingscijfers veranderen en veranderden de maatregelen mee.

Leerlingen, ouders en scholen zijn opnieuw een schooljaar zwaar belast geweest. Scholen hebben dagelijks gebalanceerd tussen onlineonderwijs en fysiek onderwijs. Ouders hebben veelal hun werkuren moeten verzetten, oppas moeten regelen of verlof moeten nemen om hun jonge kinderen te kunnen opvangen. Naast de jonge leerlingen hebben ook de oudere leerlingen, van het voortgezet onderwijs en hoger, zich door het schooljaar moeten worstelen om hun cijfers op peil te houden en om gemotiveerd te blijven. Veelal was er ook sprake van een tekort aan stageplaatsen in verband met de coronamaatregelen. Ieders inzet om door te zetten en vol te houden verdient een dikke 10!

Ondanks de dynamiek van het moment hebben Leerplicht en de netwerkpartners hard gewerkt om met iedereen in contact te blijven. Om alle leerlingen in het onderwijs te houden en om in het belang van iedere leerling de meest geschikte oplossing of begeleiding te vinden.

Bij een melding van verzuim was het organiseren van passende zorg en ondersteuning in de meeste gevallen voorliggend in plaats van te handhaven, alleen hoe krijg je dat in een bijzonder schooljaar geregeld? Hoe bereik je iedereen als er nauwelijks fysieke overleggen op locaties zijn en alles via de digitale snelweg moet? De rol van Leerplicht lag dit schooljaar dan ook misschien meer dan ooit op het verbinden, bemiddelen en de samenwerking zowel intern als extern. Iets dat voor de vanuit huis werkende leerplichtambtenaar soms een behoorlijke uitdaging kon zijn. Maar waar een wil is, is een weg.

U begrijpt dat alle ontwikkelingen van de afgelopen schooljaren gevolgen hebben voor de jaarcijfers. Deze zullen dan ook net als vorig schooljaar deels afwijken in vergelijking met de voorgaande schooljaren, omdat de taken van Leerplicht er anders uitgezien hebben.

Veel leesplezier!

INLEIDING

Zoals de Leerplichtwet voorschrijft, moet elke gemeente jaarlijks rond half oktober, gegevens aan de minister verstrekken over de omvang en de behandeling van het gemelde schoolverzuim van leerplichtige en kwalificatieplichtige leerlingen. Het gaat hier om de leerlingen die zijn ingeschreven in de gemeentelijke basisadministratie van hun woonplaats. Op basis van deze gegevens wil de minister inzicht krijgen in de omvang en de wijze van afhandeling van het ongeoorloofde schoolverzuim van leerplichtige en kwalificatieplichtige leerlingen. Dit inzicht is noodzakelijk, zowel voor het beleid van onderwijsinstellingen als de samenwerkingsverbanden en de gemeente om het schoolverzuim terug te dringen. Immers we willen zoveel als mogelijk voorkomen dat er thuiszittende leerplichtige jongeren zijn of jongeren voortijdig school verlaten. En we willen bereiken dat elke jongere (voor wie dat mogelijk is) een startkwalificatie behaalt.

De cijfers die we als gemeente aan het ministerie leveren zijn in dit jaarverslag verwerkt. Er wordt uitgelegd wat er is gebeurd wanneer een leerling van school verzuimt en welk proces de leerplichtambtenaren hierin hebben gevolgd. Er wordt inzicht gegeven in de cijfers van het aantal verzuimmeldingen en welke vormen van aanpak het team hierop ingezet heeft. In dit verslag staan we ook weer stil bij de impact van corona op leerlingen en hun verzuim, maar ook op het team Leerplicht en de leerplichtambtenaren. Welke ontwikkelingen constateerden zij? Wat hebben ze kunnen inzetten om resultaat te behalen? En wie zijn hun samenwerkingspartners? Dat en meer valt te lezen in dit jaarverslag!

In Ridderkerk bedroeg het aantal leerplichtige (5-16 jaar) en het aantal kwalificatieplichtige leerlingen op 01-10-2020 in totaal 6.194.

leeftijd	aantal
5 tm 12 jaar	3845
13 tm 16 jaar	1875
17 jaar	474
5 tm 17 jaar	6194

Bron: GBA Ridderkerk 2020

LEERPLICHT WAT IS DAT?

Leerplicht is de wettelijke verplichting om kinderen onderwijs te laten volgen. De Leerplichtwet (1969) is erop gericht te waarborgen dat alle kinderen aan onderwijs kunnen en zullen deelnemen (behalve in de wet genoemde uitzonderingen/vrijstellingen).

Team Leerplicht

De BAR kent een team Leerplicht, bestaande uit 8 leerplichtambtenaren en 1 ondersteuner. Voor gemeente Ridderkerk zijn 3 leerplichtambtenaren aangesteld. Zij houden zich bezig met de bestrijding van ongeoorloofd schoolverzuim van leerlingen die in Ridderkerk wonen. Daarnaast begeleiden ze leerlingen die, om welke reden dan ook, niet naar school gaan, zo mogelijk terug naar het onderwijs. De leerplichtambtenaar is niet alleen een toezichthouder en handhaver van de Leerplichtwet. Maar verwijst en bemiddelt ook naar hulpverlening waar dat nodig is. Waardoor het verzuim niet groter wordt. In het afgelopen (corona)jaar is er ook veel aandacht geweest voor bemiddeling.

Wanneer is een kind leerplichtig?

Een kind is volledig leerplichtig vanaf de eerste schooldag van de maand volgend op de 5e verjaardag tot aan het einde van het schooljaar waarin de leerling 16 jaar wordt.

Wanneer geldt de kwalificatieplicht?

De kwalificatieplicht geldt voor leerlingen zonder startkwalificatie (zoals het diploma HAVO, VWO of MBO2) vanaf 16 jaar tot de 18e verjaardag. Dit betekent dat de leerling volledig dagonderwijs volgt of een combinatie van werken en leren. Regels voor verlof, verzuim en vrijstellingen zijn gelijk aan die van de volledige leerplicht.

Zowel leerplichtige als kwalificatieplichtige leerlingen tot 18 jaar vallen onder de Leerplichtwet en dus ook onder het toezicht van de leerplichtambtenaren. De leerlingen van 18 jaar en ouder vallen onder het toezicht van het RMC (Regionale Meld- en Coördinatiefunctie), zie verderop in het jaarverslag.

CORONA EN LEERPlicht

Daar waar het schooljaar 2019-2020 abrupt verstoord werd door de komst van corona, kunnen we stellen dat voor het schooljaar 2020-2021 iedereen al veel meer was ingespeeld op het nieuwe normaal.

Het VO is van half december tot mei in lock-down gegaan. En hebben daar waar nodig maatwerk geleverd aan leerlingen die opvang nodig hadden. Het MBO heeft grotendeels onlineonderwijs gegeven. Er is dus gedurende het afgelopen schooljaar nog veel digitaal onderwijs aangeboden geweest.

Gedurende het eerste 'corona-schooljaar 2019-2020' is in opdracht van de Minister van Onderwijs besloten de leerplichtwet niet te handhaven, met uitzondering van de leerlingen waarbij het geen verband hield met corona en luxeverzuim. Er was te veel onduidelijkheid over wat scholen van hun leerlingen mochten verwachten, welke regels er wel en niet golden. De leerplichtambtenaren hebben in dat jaar een belangrijke adviserende rol richting de scholen gehad.

Het afgelopen schooljaar 2020-2021 kon, door aanpassing van de regelgeving rondom corona en het onlineonderwijs, wél gehandhaafd worden. Dat betekende dat verzuimmeldingen doorgegeven en opgepakt werden.

Algemeen kunnen we constateren dat ondanks een tweede, veelbewogen, coronajaar er geen stijging heeft plaatsgehad van verzuim.

We durven, voorzichtig, te concluderen dat dit mede te danken is aan de inzet van de leerplichtambtenaren. Hun inzet, met de enorme hoeveelheden contacten die ze gelegd hebben en het met elkaar zoeken naar en aanbieden van alternatieven, heeft ongetwijfeld invloed gehad op de verzuimcijfers. Er is in het afgelopen jaar juist veel ingezet op deze begeleiding. Kortom, er is heel veel aandacht geweest voor preventie. Vanuit Leerplicht wordt aangegeven dat het toepassen van de MAS (Methodische Aanpak Schoolverzuim) hierbij een goede leidraad is. De MAS beschrijft een eenduidige aanpak. En geeft duidelijkheid over wie wat doet én in welke fase van het verzuim. Waarbij de nadruk ligt op het niet direct verbaliseren maar op het oplossen van de problematiek onderliggend aan het verzuim.

Door corona en de problematiek die daarmee duidelijk werd bij een aantal leerlingen wordt ook de complexiteit van de rol van de leerplichtambtenaar zichtbaar. Het verzuim rondom corona vraagt een meer bemiddelende aanpak van de Leerplichtambtenaar. En hij of zij fungeert als spin in het web, initieert en onderhoudt contacten met de scholen, de leerlingen en de ouders. Maar ook met een potentiële zorgstructuur zoals het wijkteam, of instellingen die een alternatief kunnen bieden. In alle gevallen vraagt het om verbinding en het hebben van goede contacten met alle partijen.

SAMENWERKINGSPARTNERS

De leerplichtambtenaren werken nauw samen met verschillende netwerkpartners om te voorkomen dat een leerling buiten het onderwijs gaat vallen. Elk kind heeft immers recht op onderwijs wat past bij zijn of haar niveau. Wanneer een leerling niet kan mee komen in het onderwijs, is er maatwerk nodig om te voorkomen dat de leerling uitvalt. Als eerste zijn de scholen met de samenwerkingsverbanden aan zet. Wanneer blijkt dat er geen passend aanbod aan de leerling geboden kan worden, worden andere netwerkpartners betrokken. Om zo een oplossing te vinden voor de onderwijsbehoefte voor de leerling. Er zijn situaties waarbij dit zo complex is dat er ook juridische informatie wordt ingewonnen. En er overlegd wordt om uiteindelijk 'out of the box' oplossingen te vinden. In dergelijke overleggen zijn de leerplichtambtenaren volwaardige gesprekspartners die, indien nodig, netwerkpartners met elkaar verbinden en tegelijk de wettelijke kaders voor ogen houden.

Hieronder worden de meest voorkomende netwerkpartners benoemd.

Scholen

De leerplichtambtenaren hebben met name contact met de verzuimcoördinatoren, zorgcoördinatoren, mentoren, interne begeleiders en directie van een school om het verzuim van een leerling te bespreken. Leerplicht werkt met vaste contactpersonen voor de scholen die binnen de gemeente Ridderkerk gehuisvest zijn.

Wijkteam

Leerplicht werkt regelmatig samen met de Wijkteams vooral sinds de transitie van het Sociaal Domein.

RiBA

Het samenwerkingsverband 'Passend Onderwijs RiBA' kan de behoefte van een leerling aan extra ondersteuning samen met de basisschool oppakken. Zo kunnen er extra middelen ter beschikking worden gesteld en deskundigen worden ingeschakeld.

KoersVO

KoersVO is het samenwerkingsverband 'Passend Voortgezet Onderwijs' in de regio rond Rotterdam.

RMC (Regionale Meld- en Coördinatiefunctie)

De RMC-taak wordt uitgevoerd door 'De Jonge Krijger' en is erop gericht zo veel mogelijk voortijdig schoolverlaters van 18 jaar en ouder te begeleiden naar een startkwalificatie.

CJG (Centrum voor Jeugd en Gezin)

School kan de jeugdverpleegkundige en jeugdarts inschakelen voor onderzoek naar zorgwekkend of twijfelachtig ziekteverzuim. Indien ziekteverzuim ongeoorloofd blijkt te zijn wordt de leerplichtambtenaar betrokken door school.

OM (Openbaar Ministerie)

De leerplichtambtenaar kan, bij twijfel of er gehandhaafd moet worden, altijd advies vragen bij het Openbaar Ministerie. Tevens informeert de leerplichtambtenaar de officier van justitie over de stand van zaken bij lopende processen-verbaal voor een rechtszitting.

SVB (Sociale Verzekeringsbank)

Bij vermissing van leerling/gezin of bij vermoedelijk vertrek naar het buitenland wordt de SVB ingelicht.

Raad voor de Kinderbescherming:

Bij een proces-verbaal over relatief schoolverzuim gaat de Raad voor Kinderbescherming een onderzoek uitvoeren. De leerplichtambtenaar kan daarnaast bij de Raad voor Kinderbescherming advies vragen over schoolverzuim.

Belangrijke overlevormen:

Driehoeksoverleg

Hierin bespreekt de leerplichtambtenaar opgemaakte processen-verbaal voor relatief verzuim en de aanpak van complexe zaken met de Raad voor de kindbescherming, het Openbaar Ministerie en KoersVO.

Ketenoverleg jeugd en veiligheid.

Leerplicht heeft elke 6 weken overleg met de procesregisseur jeugd & veiligheid van de gemeente, waarbij casussen besproken worden met o.a. Halt, Pak-Je-Kans en Politie.

Informatiesystemen:

Leerling registratiesysteem

Leerplicht werkt met een leerling registratiesysteem, hierin worden de verzuimmeldingen en de onderzoeken in digitale dossiers bijgehouden.

BRP (Basis Registratie Personen)

Bij vermissing van een leerling of het gezin neemt de leerplichtambtenaar contact op met de collega's van BRP. Zij doen een adresonderzoek.

Samenwerkingsinstrument Sluitende Aanpak (SISA)

SISA is een computersysteem waarin professionals kunnen vastleggen dat ze betrokken zijn bij een kind of jongere van 0-23 jaar. Zo kan er tussen professionals onderling afstemming plaats hebben om de best mogelijke begeleiding te bieden.

WERKWIJZE RONDON SCHOOVERZUIM

Hoe ziet het proces en de aanpak rondom schoolverzuim er uit?

Scholen zijn wettelijk verplicht een melding van schoolverzuim via DUO te doen als er bij een leerling sprake is van 16 uur ongeoorloofd verzuim binnen vier aaneengesloten weken.

De leerplichtambtenaren onderzoeken het gemelde verzuim door bijvoorbeeld aanvullende informatie op te vragen bij de school. Denk hierbij aan verzuimoverzichten en de redenen voor dat verzuim.

Als de leerling regelmatig te laat in de les komt of spijbelt heet dit **relatief verzuim**.

Als een leerling zonder toestemming (van school of leerplichtambtenaar) buiten de schoolvakantie afwezig is voor een vakantie of een dagje weg, dan heet dit **luxeverzuim**.

En als een leerling leerplichtig is, maar niet op een opleiding staat ingeschreven en er geen sprake is van beroep op vrijstelling van de inschrijvingsplicht, dan is er sprake van **absoluut verzuim**.

Het is mogelijk dat er voor schoolverzuim een verklaarbare reden is, daarom worden de ouders en de leerling geïnformeerd over het bij school geregistreerde verzuim. Soms stuurt de leerplichtambtenaar in eerste instantie een kennisgevingsbrief. Maar in de meeste gevallen worden de leerling en de ouders door de leerplichtambtenaar uitgenodigd voor een gesprek over het gemelde verzuim.

In het verzuimgesprek kunnen de leerling en/of ouders het advies krijgen om hulpverlening of zorg in te schakelen om zo het verzuim te stoppen. Wanneer het verzuim ongeoorloofd blijkt, wordt er een waarschuwing afgegeven. Als daarna blijkt dat het ongeoorloofde verzuim toch nog verder oploopt is de leerplichtambtenaar bevoegd om een sanctie op te leggen. Een sanctie voor alleen de leerling kan in de vorm van een doorverwijzing naar Halt of Pak je Kans.

Een sanctie voor de leerling en/of de ouders kan in het uiterste geval door het opleggen van een proces-verbaal. Hierbij gaat er ook een afschrift naar de Raad voor de Kinderbescherming die de casus onderzoekt en het OM daarna adviseert. De leerling en de ouders kunnen dan bijvoorbeeld worden opgeroepen om zich voor de rechter te verantwoorden.

Tijdens dit hele traject voorziet de leerplichtambtenaar de officier van Justitie (OM) van informatie over de laatste stand van zaken met betrekking tot het verzuim en/of een eventueel zorgtraject.

Behalve dat de leerplichtambtenaar zich bezighoudt met de afhandeling van de verzuimmeldingen en handhaving van de Leerplichtwet is hij/zij ook betrokken bij casussen waarbij leerlingen om allerlei verschillende redenen van school dreigen uit te vallen of zijn uitgevallen. Dit noemen we bemiddeling. Denk bijvoorbeeld, iets wat nu zichtbaar wordt, aan de angsten of depressies rondom corona. In zo'n geval legt de leerplichtambtenaar verbinding met andere netwerkpartners. Door gezamenlijk nauw contact te houden en samen te werken, probeert iedereen vanuit zijn of haar rol te voorkomen dat een dergelijke leerling uitvalt. In sommige situaties is niet snel een juiste oplossing te vinden, immers het is en blijft maatwerk. Dan kan het gebeuren dat een kind thuis komt te zitten, waarbij iedereen ernaar streeft dit zo kort mogelijk te houden.

DE CIJFERS!

Hieronder worden de jaarcijfers voor gemeente Ridderkerk weergegeven, met de nodige toelichtingen erbij. Het is belangrijk om te weten dat de cijfers van het VO inclusief de cijfers van het VSO zijn. De cijfers zijn afkomstig van het team Leerplicht.

Absoluut verzuim

Er is sprake van absoluut verzuim als het leerplichtige of kwalificatieplichtige kind niet staat ingeschreven op een erkende onderwijsinstelling. De ouders zijn hiervoor verantwoordelijk. In 2020-2021 is in Ridderkerk in totaal 7 keer een melding van absoluut verzuim geregistreerd. In vergelijking met 2019-2020 is dit de helft minder.

In het VO zijn twee leerlingen na een maand in de internationale schakelklas geplaatst. Van het absolute verzuim in het MBO zijn vier van de vijf leerlingen in de eerstvolgende startperiode van het MBO weer gestart. (MBO kent maar 2 start momenten in het jaar, wat kan betekenen dat een jongere tijdelijk thuiszitter kan zijn). Eén jongere is komend schooljaar 18 en niet meer leerplichtig.

absoluut verzuim	2019-2020	2020-2021
PO	8	0
VO	5	2
MBO	2	5
Totaal	15	7

Bij absoluut verzuim betekent het niet dat de leerlingen het gehele schooljaar niet ingeschreven hebben gestaan. Absoluut verzuim wordt namelijk geregistreerd als er sprake is van een periode van minimaal 4 weken dat een leerling niet op een school is ingeschreven. Omdat deze gegevens 1 maal per maand worden geregistreerd kan het betekenen dat een leerling tussentijds wel is ingeschreven. Onder absoluut verzuim vallen ook kinderen die net 5 jaar zijn geworden maar nog niet zijn ingeschreven op een school. Onder absoluut verzuim worden ook kinderen geregistreerd die verhuisd zijn, waarbij de verhuizing nog niet in de registratiesystemen verwerkt is.

Relatief verzuim

Bij relatief verzuim staat de leerplichtige of kwalificatieplichtige wel ingeschreven op een onderwijsinstelling, maar verzuimt deze zonder een geldige reden. Er wordt door school een verzuimmelding gedaan wanneer een leerling 16 uur in 4 opeenvolgende weken ongeoorloofd van school heeft verzuimd, en/of meerdere keren te laat in de les is verschenen.

Het hier genoemde aantal meldingen (210) gaan niet over unieke leerlingen. Het kan dus zijn dat er voor één leerling meerdere verzuimmeldingen zijn gedaan. Er is een duidelijke daling in het aantal meldingen op het MBO.

Relatief verzuim	2019-2020	2020-2021
PO	20	24
VO	87	89
MBO	158	97
Totaal	265	210

Luxeverzuim

In het geval van luxeverzuim is er sprake van ongeoorloofde afwezigheid waarbij zonder toestemming van het hoofd van de school (bij 10 dagen of minder) dan wel zonder toestemming van de leerplichtambtenaar (bij 11 dagen of meer) buiten de vastgestelde schoolvakanties om van school wordt verzuimd. Hierbij wordt vaak het eigen belang vooropgesteld (vaak ten behoeve van vakanties) door de ouders boven dat van het aanwezig zijn op school. Ten opzichte van het vorig schooljaar is het luxeverzuim ongeveer gelijk gebleven. Over het algemeen is het luxeverzuim het grootst rondom de vakantieperiodes.

luxeverzuim	2019-2020	2020-2021
PO	7	8
VO	1	1
MBO	0	0
Totaal	8	9

Kennisgevingsbrief

Niet elke melding geeft aanleiding tot een persoonlijk gesprek. In een aantal situaties is er sprake van licht verzuim en volstaat, nadat er informatie bij de school is opgevraagd, soms een kennisgevingsbrief. In deze brief vertelt de leerplichtambtenaar aan de leerling en/of ouder(s) dat school het verzuim heeft gemeld bij leerplicht. We adviseren de leerling en/of ouder(s) in gesprek te gaan met school over het gemelde schoolverzuim. Als een leerling na de kennisgevingsbrief weer gaat verzuimen volgt er wel een gesprek met leerplicht. In 2020-2021 zijn er de helft minder kennisgevingsbrieven verzonden.

kennisgevingsbrief	2019-2020	2020-2021
PO	7	0
VO	16	13
MBO	14	6
Totaal	37	19

Waarschuwing

Wanneer een leerling en/of ouders voor de eerste keer in aanraking komt met leerplicht en er blijken na een gesprek geen directe zorgen te zijn, dan houdt de leerplichtambtenaar het bij een waarschuwing. De school van de leerling wordt in kennis gesteld van deze waarschuwing en dit wordt geregistreerd in het leerplichtsysteem. In het afgelopen schooljaar zijn er veel minder waarschuwingen afgegeven. Er is een opvallende daling in het aantal afgegeven waarschuwingen voor het relatieve verzuim. Het MBO is hierbij de grootste daler.

waarschuwingen absoluut verzuim			waarschuwingen luxe verzuim			waarschuwingen relatief verzuim		
	2019-2020	2020-2021		2019-2020	2020-2021		2019-2020	2020-2021
PO	1	0	PO	7	4	PO	14	3
VO	0	0	VO	0	0	VO	45	31
MBO	1	2	MBO	0	0	MBO	58	19
Totaal	2	2	Totaal	7	4	Totaal	117	53

Halt-verwijzing

Als leerlingen van 12 jaar en ouder vaak spijbelen, kan de leerplichtambtenaar hen verwijzen naar Halt, waarna een passende Halt-straf volgt. Leerlingen komen pas bij Halt als de school en de leerplichtambtenaar verschillende maatregelen hebben getroffen om het relatief verzuim te stoppen, zonder dat die resultaat hebben opgeleverd. In 2020-2021 zijn er geen Halt-verwijzingen in Ridderkerk geweest.

Pak Je Kans

Om relatief schoolverzuim te bestrijden heeft de leerplichtambtenaar de mogelijkheid om Pak Je Kans in te zetten. Pak Je kans heeft als doel te voorkomen dat problemen verergeren, door vroegtijdige signalering van probleemgedrag en risico's. De interventie van Pak Je Kans vindt snel plaats. De hulpverlening wordt binnen enkele werkdagen opgestart en duurt maximaal dertien weken.

pak je kans	2019-2020	2020-2021
PO	0	1
VO	1	1
MBO	3	0
Totaal	4	2

In het afgelopen schooljaar zijn er 2 verwijzingen naar Pak Je Kans geweest.

Proces-verbaal

Schoolverzuim is een overtreding. Hiervoor kunnen ouders worden vervolgd en/of leerlingen vanaf 12 jaar. Het aantal afgegeven processen-verbaal is ongeveer gelijk gebleven met het voorgaande schooljaar.

Absoluut verzuim

Wanneer een leerling niet staat ingeschreven bij een school kan er het proces-verbaal opgemaakt worden tegen ouders. In het afgelopen jaar is er 1 maal proces-verbaal opgemaakt voor absoluut verzuim.

Relatief verzuim

Bij relatief verzuim kan een proces-verbaal opgemaakt worden tegen ouders en leerlingen vanaf 12 jaar. In het afgelopen jaar is er 4 maal proces-verbaal opgemaakt voor relatief verzuim.

Luxeverzuim

Op vakantie gaan buiten de schoolvakantie (of dagjes uit) zonder toestemming van de school of leerplichtambtenaar komt voor rekening van de ouders. In de meeste gevallen wordt luxeverzuim bestraft met een geldboete. Er is 4 maal proces-verbaal opgemaakt voor luxeverzuim.

proces-verbaal absoluut verzuim		
	2019-2020	2020-2021
PO	0	0
VO	0	0
MBO	0	1
Totaal	0	1

proces-verbaal relatief verzuim		
	2019-2020	2020-2021
PO	0	0
VO	0	1
MBO	3	3
Totaal	3	4

procesverbaal luxe-verzuim		
	2019-2020	2020-2021
PO	2	3
VO	1	1
MBO	0	0
Totaal	3	4

Bemiddelingen

De leerplichtambtenaar is er niet alleen om leerlingen aan te spreken die spijbelen. Hij/zij wil ook zorgen dat leerlingen niet uitvallen op school. Door de samenwerking te zoeken met school, ouders, leerling en eventuele netwerkpartners kan wellicht een oplossing worden gevonden, zodat kan worden voorkomen dat leerlingen verzuimen en de school verlaten zonder diploma. Het afgelopen jaar zijn de bemiddelingen bijna verdubbeld.

bemiddelingen	2019-2020	2020-2021
PO	53	66
VO	60	107
MBO	26	57
Totaal	128	230

De coronaperiode heeft veel aandacht voor preventie gevraagd. Dat betekent dat de rol van de leerplichtambtenaren veel uit verbinden, bemiddelen en samenwerken heeft bestaan. Deze preventie is onder andere zichtbaar in de toename van het aantal bemiddelingen.

Gedoogbeschikking

Leerlingen die onder de kwalificatieplicht vallen, maken soms een verkeerde studiekeuze waardoor ze vroegtijdig willen stoppen met hun opleiding. In eerste instantie moeten de school, de leerling en zijn of haar ouders zoeken naar een passende oplossing om ervoor te zorgen dat de leerling de opleiding blijft volgen. Maar als alle mogelijkheden zijn bekeken en alle partijen tot de conclusie komen dat het beter is voor de leerling om tijdelijk te gaan werken, biedt de Leerplichtwet geen ruimte om voor de rest van het jaar een vrijstelling te verlenen. Een gedoogbeschikking biedt in zo'n geval wel uitkomst. Dit kan alleen wanneer de leerling een arbeidsovereenkomst heeft voor de rest van het schooljaar en een inschrijving op een opleiding voor het volgende schooljaar. De leerling toont hiermee aan dat hij/zij werkt en dat hij/zij het komende schooljaar weer naar school gaat. In Ridderkerk is 5 maal een gedoogbeschikking afgegeven.

gedoogbeschikkingen	2019-2020	2020-2021
PO	0	0
VO	1	3
MBO	6	2
Totaal	7	5

Thuiszitters

Een thuiszitter is een leerling tussen de 5 en 18 jaar, die ingeschreven staat op een school of onderwijsinstelling en zonder geldige reden meer dan 4 weken verzuimt of die niet ingeschreven staat (absoluut-verzuimer).

De leerling heeft geen ontheffing/vrijstelling van geregeld schoolbezoek wegens het volgen van ander onderwijs.

thuiszitters	2019-2020	2020-2021
PO	4	0
VO	7	15
MBO	10	8
Totaal	21	23

In Ridderkerk hebben op enig moment 23 leerlingen thuis gezeten. Dit wil overigens niet zeggen dat dit gedurende het gehele schooljaar is geweest. Voor vrijwel alle thuiszitters is een passende oplossing gevonden. Waardoor aan het einde van het schooljaar nog sprake was van 2 leerlingen die thuiszaten. En ook op hen blijft de aandacht gericht, omdat elke thuiszitter één te veel is.

De leerplichtambtenaren nemen deel aan een overleg dat voor deze groep leerlingen is georganiseerd. Hierin wordt nauw samengewerkt met de Samenwerkingsverbanden RiBA (basisonderwijs) en KoersVO (Voortgezet onderwijs). Tijdens dit overleg worden de betreffende leerlingen besproken en wordt er gezocht naar een passende oplossing.

Variawet

Het is mogelijk om meer maatwerk in onderwijstijd te bieden voor leerlingen die tijdelijk geen onderwijs kunnen volgen op reguliere en speciale basis- en voortgezet onderwijs scholen. De Variawet biedt de mogelijkheid om tot onderwijstijdverkorting te komen. Deze onderwijstijdverkorting kan door de scholen worden aangevraagd bij de inspectie van het onderwijs. De leerplichtambtenaar denkt mee over oplossingen. In het afgelopen schooljaar zijn geen aanvragen geweest voor onderwijstijdverkorting.

Verwijderingen

Een verwijdering is een besluit van school om de leerling, wegens gedrag, niet meer toe te laten tot de lessen en tot de school. De school zal een andere school/instelling moeten vinden die bereid is de leerling toe te laten. Tot die tijd is de school verantwoordelijk voor het bieden van onderwijs. Een besluit tot verwijdering moet van tevoren, beredeneerd en schriftelijk aan de ouders worden gestuurd. Vervolgens krijgen ouders de gelegenheid om hun zienswijze op het voorgenomen besluit kenbaar te maken. Als ouders bezwaar maken tegen een besluit van verwijdering, moet de school binnen het verstrijken van de bezwaartermijn, een besluit nemen op dit bezwaar. Mocht de ouder, nadat de school een andere school bereid heeft gevonden de leerling toe te laten, hun medewerking weigeren dan komt de leerling in beeld bij Leerplicht.

In 2020-2021 zijn er geen meldingen bij leerplicht gemaakt.

Voortijdige Schoolverlaters

Voortijdig schoolverlaters zijn leerlingen tot 23 jaar die:

- het onderwijs verlaten zonder startkwalificatie (zoals een diploma voor havo, vwo of minimaal mbo-niveau 2).
- langer dan een maand zonder reden van school wegblijven.

De aanpak van voortijdig schoolverlaten voor de leerlingen die niet meer leerplichtig of kwalificatieplichtig zijn wordt voor gemeente Ridderkerk uitgevoerd door De Jonge Krijger. De voortijdig schoolverlaters worden door hen in beeld gehouden en gestimuleerd terug te gaan naar school. Over deze aanpak wordt jaarlijks verantwoording afgelegd. Leerplicht en De Jonge Krijger werken waar nodig nauw samen om voortijdig schoolverlaten te voorkomen. Met name wanneer een verzuimende leerling de 18-jarige leeftijd bereikt.

In onderstaande tabel worden de VSV-ers zoals vastgelegd door het RMC naar gemeente in de regio Rijnmond weergegeven. Gemeente Ridderkerk heeft 39 voortijdige schoolverlaters. Hiervan zijn 6 geregistreerd in het VO en 33 in het MBO. Onderstaande cijfers gaan over het schooljaar 2019-2020 en zijn daarmee het meest recent.

gemeente	deelnemers	vsv'ers	vsv%	landelijk vsv%
Albrandswaard	2.257	33	1,46%	1,72%
Barendrecht	4.732	67	1,42%	1,72%
Brielle	1.284	17	1,32%	1,72%
Capelle aan den IJssel	4.802	110	2,29%	1,72%
Goeree-Overflakkee	4.106	49	1,19%	1,72%
Hellevoetsluis	3.081	58	1,88%	1,72%
Krimpen aan den IJssel	2.544	60	2,36%	1,72%
Lansingerland	5.762	77	1,34%	1,72%
Maassluis	2.409	50	2,08%	1,72%
Nissewaard	6.267	120	1,91%	1,72%
Ridderkerk	3.117	39	1,25%	1,72%
Rotterdam	43.980	1.119	2,54%	1,72%
Schiedam	5.565	137	2,46%	1,72%
Vlaardingen	5.165	99	1,92%	1,72%
Westvoorne	1.086	12	1,10%	1,72%

Bron: RMC factsheet Ministerie van OCW 2019-2020

Wanneer we kijken naar het verloop van de afgelopen twee schooljaren is zichtbaar dat er een afname is van het aantal voortijdige schoolverlaters.

	2018-2019	2019-2020
Landelijk	2,00%	1,72
Ridderkerk	1,95%	1,25

Vrijstellingen:

Vrijstellingen Artikel 5 onder a

De ouder(s) zijn vrijgesteld van de verplichting om te zorgen dat hun kind op een school staat ingeschreven, zolang hun kind op lichamelijke of psychische gronden niet geschikt is om tot een school of instelling te worden toegelaten.

Dit wordt beoordeeld door een door burgemeester en wethouders aangewezen

onafhankelijk arts of psycholoog. In 2020-2021 was er sprake van 28 vrijstellingen op grond van artikel 5 onder a. Dat is een toename van 6 vrijstellingen ten opzichte van vorig jaar. Deze toename komt door meer aanmeldingen van kinderen die zorg krijgen bij een medisch-kinderdagverblijf (MKD). Het gaat dan vooral om leerlingen die de leerplichtige leeftijd hebben bereikt. Ook zijn er het afgelopen schooljaar vier leerlingen naar Ridderkerk verhuisd. En voor deze leerlingen gold al een vrijstelling op het moment van verhuizing.

5 onder a	2019-2020	2020-2021
PO	4	7
(V)SO	4	9
VO	0	0
MBO	0	1
onderwijs onbekend	0	0
geen onderwijs	14	11
totaal	22	28

Vrijstellingen Artikel 5 onder b

De ouder(s) zijn vrijgesteld van de verplichting om te zorgen dat hun kind op een school staat ingeschreven, zolang zij tegen de richting van het onderwijs zijn. Wanneer dit onderwijs wordt aangeboden op de scholen die binnen redelijke afstand van de woning liggen. En waarop het kind geplaatst zou kunnen worden. Wanneer het kind in het voorgaande schooljaar op een school ingeschreven heeft gestaan (van dezelfde richting), kan het beroep op vrijstelling niet worden gehonoreerd. In 2020-2021 is één vrijstelling artikel 5 onder b verleend.

5 onder b	2019-2020	2020-2021
PO	1	1
VO	0	0
MBO	0	0
Totaal	1	1

Vrijstellingen Artikel 5 onder c

De ouder(s) zijn vrijgesteld van de verplichting om te zorgen dat hun kind op een school in Nederland staat ingeschreven, zolang hun kind als leerling van een school buiten Nederland staat ingeschreven. En deze school geregeld bezoekt. In 2020-2021 zijn 2 vrijstellingen verleend voor artikel 5 onder c.

5 onder c	2019-2020	2020-2021
PO	2	0
VO	2	2
MBO	0	0
Totaal	4	2

Vrijstellingen Artikel 15

In andere gevallen dan genoemd in artikel 5 kunnen burgemeester en wethouders op grond van bijzondere omstandigheden vrijstelling verlenen van de inschrijvingsplicht, als wordt aangetoond, dat de leerling op andere wijze voldoende onderwijs geniet. Hierbij kan bijvoorbeeld worden gedacht aan een interne bedrijfsopleiding. Volledig leerplichtigen leerlingen kunnen geen gebruik maken van deze vrijstellingsmogelijkheid. In 2020-2021 zijn geen vrijstellingen artikel 15 verleend.

Vrijstellingen Artikel 5a

Ouder(s) zijn vrijgesteld van de verplichting om te zorgen dat hun kind als leerling van een school staat ingeschreven, zolang zij een trekkend bestaan leiden, waarbij hun kind hen vergezelt. Tot ouders met een trekkend bestaan worden gerekend kermisexploitanten of circusmedewerkers. Zij leiden gedurende de maanden maart tot en met oktober een trekkend bestaan. Dit geldt alleen voor kinderen in het basisonderwijs (Besluit trekkende bevolking, Wet Primair Onderwijs). De vrijstelling wordt

opgeschort als er binnen een straal van vijf kilometer van de standplaats een zogenoemde “rijdende school” voor deze kinderen is. In 2020-2021 is geen vrijstelling artikel 5a verleend.

Vervangende leerplicht Artikel 3a

Een leerling die 14 jaar is en bij wie is vastgesteld dat hij of zij niet geschikt is om volledig dagonderwijs op een school te volgen, dan kunnen burgemeester en wethouders toestaan dat de leerling op school een ander programma volgt. Namelijk dat naast algemeen vormend onderwijs en op het beroep gericht onderwijs, ook praktijktijd bevat. Dit programma bestaat uit het verrichten van lichte arbeid naast en in samenwerking met het onderwijs. In 2020-2021 is net als het schooljaar 2019-2020 geen vrijstelling artikel 3a verleend.

Vervangende leerplicht Artikel 3b

Voor het laatste schooljaar kunnen burgemeester en wethouders op verzoek van ouder(s) toestaan, dat de inschrijving van een leerling aan een school voor voortgezet onderwijs, wordt vervangen door de inschrijving als leerling van een MBO. In 2020-2021 is door 2 leerlingen gebruik gemaakt van de mogelijkheid om op grond van vervangende leerplicht op 15-jarige leeftijd op het MBO in te stromen.

CONCLUSIE

Uit het jaarverslag komt naar voren dat het aantal absoluut verzuim meldingen in 2020-2021 is gedaald met meer dan de helft ten opzichte van vorig jaar.

Ten opzichte van het vorig schooljaar zien we ook een daling bij het aantal relatief verzuim meldingen. Dit verschil komt vooral door een lager aantal meldingen binnen het MBO. Wat opvalt is dat het aantal herhaalde meldingen (meerdere verzuimmeldingen voor een unieke jongere) veel minder is geworden. Ten opzichte van vorig schooljaar is dit met de helft afgenomen. Mogelijk heeft dit met het online volgen van de les te maken. En daarnaast is voor de ontvangen meldingen vaker bemiddeld dan dat er handhavend is opgetreden.

In het afgelopen schooljaar zijn minder kennisgevingsbrieven en minder waarschuwingen gegeven. De grootste daling is zichtbaar bij het aantal afgegeven waarschuwingen voor relatief verzuim. Bij relatief verzuim wordt door middel van hulpverlening aan leerling en/of ouder(s) de kans geboden om de oorzaak van het verzuim te verhelpen. Corona is in een aantal gevallen een extra factor die een rol speelt bij schoolverzuim.

Mogelijke verklaringen voor de daling in het aantal afgegeven waarschuwingen kunnen zijn:

- a. een afname van het aantal verzuimmeldingen;
- b. de leerplichtambtenaren verwijzen (nog) eerder naar hulp;
- c. de leerplichtambtenaren hebben nog vaker dan al gebruikelijk was bemiddeld om tot structurele oplossingen voor het schoolverzuim te komen.

De laatste verklaring zien we ook bevestigd in de stijging in het aantal bemiddelingen. Ten opzichte van vorig jaar is deze verdubbeld. Door als leerplichtambtenaar de samenwerking te zoeken met school, ouders, leerling en eventuele netwerkpartners kan wellicht een oplossing worden gevonden. Zo kan worden voorkomen dat leerlingen verzuimen en de school verlaten zonder diploma.

Het aantal thuiszitters is in 2020-2021 nagenoeg gelijk gebleven, waarbij er elke thuiszitter één teveel is. Om dit te voorkomen of zo kort mogelijk te laten duren werkt leerplicht nauw samen met de samenwerkingsverbanden, zoals het RiBA en KoersVO en andere netwerkpartners. In sommige situaties duurt het langer om een passende onderwijsoplossing of onderwijsplek voor een leerling te vinden.

Er hebben meer ouders in 2020-2021 een aanvraag gedaan voor vrijstelling van inschrijving van hun kind, omdat deze wegens lichamelijke of psychische ongeschikt is om tot een school te worden toegelaten. Deze aanvragen zijn allemaal onderzocht. De meeste aanvragen waren voor jonge kinderen die net de leerplichtige leeftijd kregen en zorg kregen bij een (medisch) kinderdagverblijf. Verhuizingen spelen ook een rol bij de toename van het aantal vrijstellingen.

Het aantal voortijdige schoolverlaters is met 0,7 procent gedaald ten opzichte van schooljaar 2018-2019. Daarmee zit gemeente Ridderkerk ruim onder het landelijke gemiddelde.

Vooruitblik

In 2021-2022 blijft leerplicht Ridderkerk zich concentreren op de aanpak van het langdurige en zwaardere relatieve verzuim. De prioriteit ligt bij het zo laag mogelijk houden van het aantal thuiszitters waarbij de tijd dat zij thuis zitten zo kort mogelijk is. Samen met de scholen en de samenwerkingspartners blijven we hiermee aan de slag. Ook binnen het LEA (Lokaal Educatieve Agenda) is dit onderdeel een belangrijk speerpunt. Veel aandacht blijft gaan naar het zo spoedig mogelijk stoppen van ongeoorloofd verzuim en de vermindering van het aantal voortijdig schoolverlaters.

De corona heeft net als het vorige schooljaar veel improvisatievermogen gevraagd van de scholen en van de leerplichtambtenaren. De eerste partij ontdekte andere manieren om leerlingen van onderwijs te voorzien. De leerplichtambtenaren merkten dat vooral het in contact gaan en het in verbinding blijven met zowel de leerlingen, ouders en onderwijs en samenwerkingspartners veel brengt. En ze blijven hierop in zetten. Omdat in de afgelopen periode ook is gebleken dat het in contact komen lang niet eenvoudig is, vraagt dit vasthoudendheid en doorzettingsvermogen van de leerplichtambtenaren. Vooral nu, want door de huidige afstand is gebleken dat verbinding, contact en aandacht een groot verschil kan maken in het leven en de toekomst van een leerling.